

Energiledelse

Erfaringer fra fjernvarme i Tafjord Kraftvarme AS

Norsk Energi årsmøte 13.06.2019

Forretningsidé

TAFJORD skal på forretningsmessig grunnlag drive virksomhet innen produksjon og salg av miljøvennlig energi, infrastruktur for energi og telekommunikasjon samt avfallsbehandling.

TAFJORD kan også engasjere seg i virksomhet med naturlig tilknytning til kjerneaktivitetene hvor man har komparative fortrinn.

TAFJORD – med energi for fremtiden

Nord-Vestlandets største energiselskap

- 140 ansatte
- 11 heleide kraftstasjoner, 9 deleide
- Gjenvinner restavfall til fjernvarme og strøm
- Fiberoptisk kabel
  - I egen regi
  - I samarbeid med andre
- Eier 54% i Mørenett AS, et av landets største nettselskap
- 39 000 strømkunder
- 21 400 fiberkunder

Nøkkeltall 2018

- Resultat før skatt; 467,0 mill. kr
  - Resultat etter skatt; 259,1 mill. kr
- Inntekt 1 692,6 mill. kr
- Egenkapital 1 501,3 mill. kr
- Totalkapital 4 641,7 mill. kr

- Eiere
  - Ålesund kommune 50,09%
  - BKK 43,13%
  - Norddal kommune 4,28%
  - Ørskog kommune 2,52%

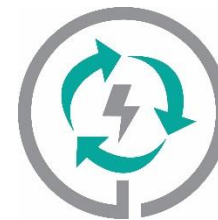

Lokale engasjement i over 100 år

- 1917: 13 kommuner startet utbyggingen av Tafjord-vassdraget, etablerte Tafjord Kraftselskap
- 1923: Strømmen ble satt på
- 1952: Vår andre kraftstasjon stod ferdig
- 1987: Startet leveranse av fjernvarme
- 1998: Fusjon med Ålesund og Sula Everk
- 2000: Kjøp av Giske Energiverk
- 2001: Initiativ til etablering av Naturgass Møre
Startet med bredbånd, oppkjøp av Mimer året etter
- 2008: Startet legging av fiberoptisk kabel i konsesjonskommunene
- 2010: Kjøp av Norddal Elverk
- 2011: Vår 10 heleide kraftstasjon offisielt åpnet
- 2013: Vår 11 heleide kraftstasjon satt i drift
- 2014: Etablering av Mørenett AS

Energigjenvinning

- Produserer og distribuerer fjernvarme basert på avfallsforbrenning og varmepumpe
- Mottar restavfall fra kommunene på Sunnmøre
- Sammenhengende fjernvarmenett fra Spjelkavik til Ålesund sentrum
- To ovnslinjer i forbrenningsanlegget
- Damp turbin for strømproduksjon
- Kapasitet avfall: 100 000 tonn
- Kapasitet varme: 150 GWh
- Kapasitet varmekraft: 30 GWh

Sertifiseringer

- Sertifisering NS-EN ISO 14001:2004 i 2010 Miljø
  - Resertifisering NS-EN ISO 14001:2004 i 2013
  - Resertifisering NS-EN ISO 14001:2015 i 2016 - ny standard
  - Resertifisering NS-EN ISO 14001:2015 høst 2019
- Sertifisering NS-EN ISO 50001:2011 i 2018 Energiledelse
- Sertifisering NS-EN ISO 9001:2015 i 2019 Kvalitet

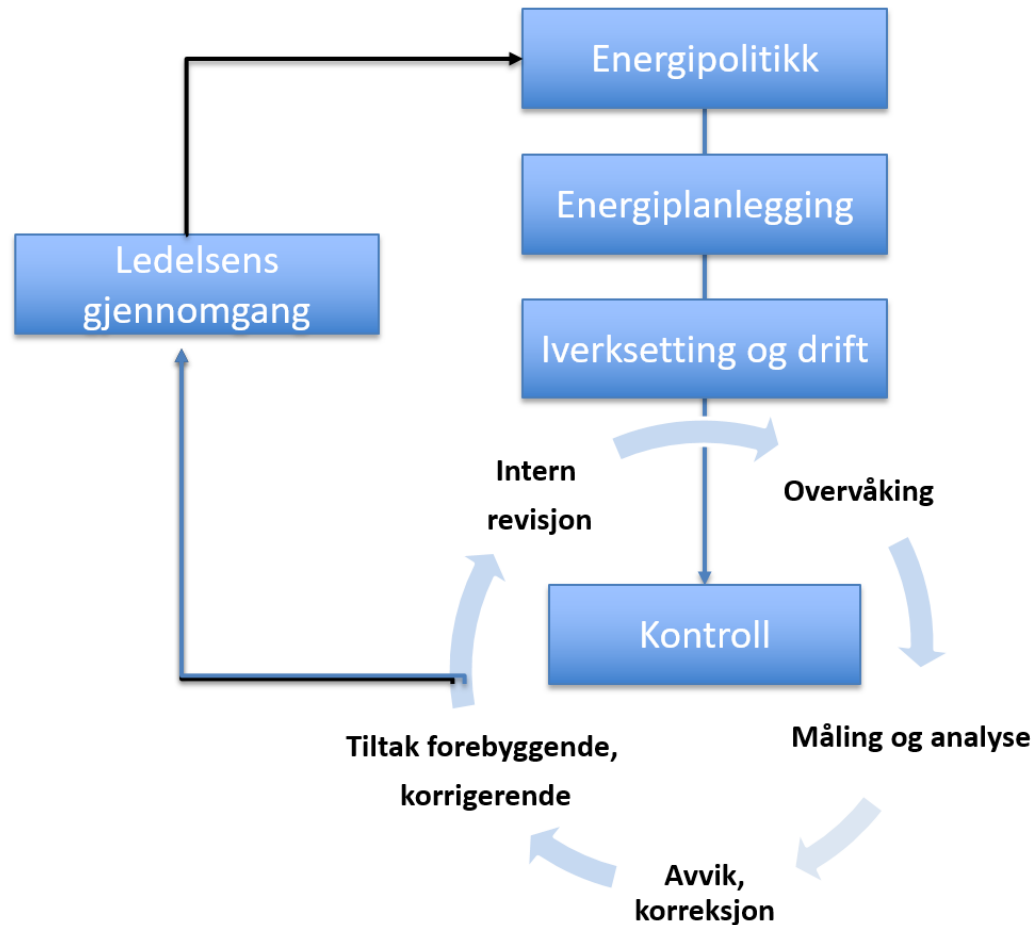
Energiledelse – kvifor?

- Redusere kostnader
  - Største råvarekostnaden på energigjenvinningsanlegget
  - 30 – 40 % av totalt råvarekostnad
- Generelt meir effektiv drift og ressursforbruk
- Overholde energirelaterte lover og forskrifter
- Feil i anlegg og på utstyr oppdaga tidlegare
- Bedre kontroll med inneklima
- Positiv profilering overfor kunder og samfunn
- Bedre grunnlag for investeringar
- Bedre forberedt på prisendringer i energipriser

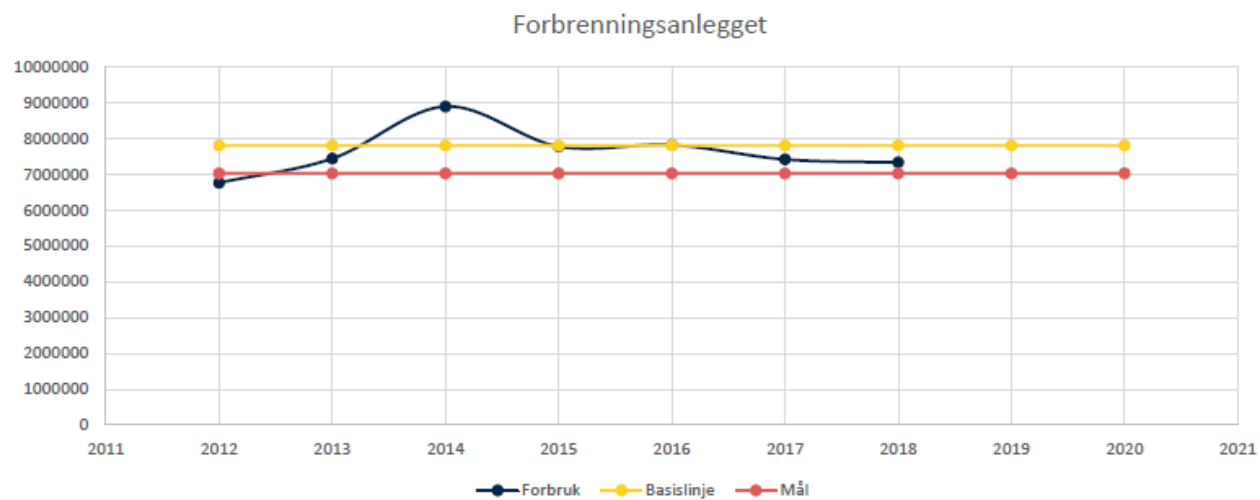
	Vann	Kalk	Lut	Strøm	Amoniakk	TMT	Oje	Aske	slagg	kull	Avgift	Varekost
Mhd	kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	Kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	Kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	kr/tonn avfall	Kr/tonn avfall	Kr/tonn avfall
2018												
Jan	6 %	4 %	24 %	28 %	3 %	1 %	3 %	9 %	13 %	5 %	5 %	100 %
Feb	6 %	0 %	25 %	28 %	4 %	1 %	3 %	11 %	12 %	5 %	4 %	100 %
Mars	6 %	5 %	16 %	31 %	7 %	1 %	2 %	11 %	11 %	4 %	4 %	100 %
April	9 %	4 %	16 %	34 %	3 %	2 %	4 %	5 %	13 %	7 %	3 %	100 %
Mai	8 %	1 %	20 %	29 %	2 %	2 %	3 %	15 %	11 %	6 %	3 %	100 %
Juni	6 %	3 %	22 %	33 %	3 %	2 %	0 %	11 %	13 %	5 %	3 %	100 %
Juli	7 %	0 %	20 %	37 %	3 %	1 %	1 %	10 %	12 %	5 %	3 %	100 %
August	6 %	1 %	21 %	36 %	3 %	1 %	2 %	9 %	13 %	5 %	3 %	100 %
September	6 %	0 %	12 %	31 %	1 %	1 %	31 %	0 %	8 %	6 %	4 %	100 %
Oktober	3 %	11 %	5 %	33 %	3 %	0 %	20 %	6 %	12 %	5 %	2 %	100 %
November	2 %	12 %	7 %	35 %	3 %	1 %	2 %	17 %	15 %	4 %	4 %	100 %
Desember	2 %	0 %	23 %	37 %	3 %	1 %	1 %	12 %	13 %	3 %	4 %	100 %

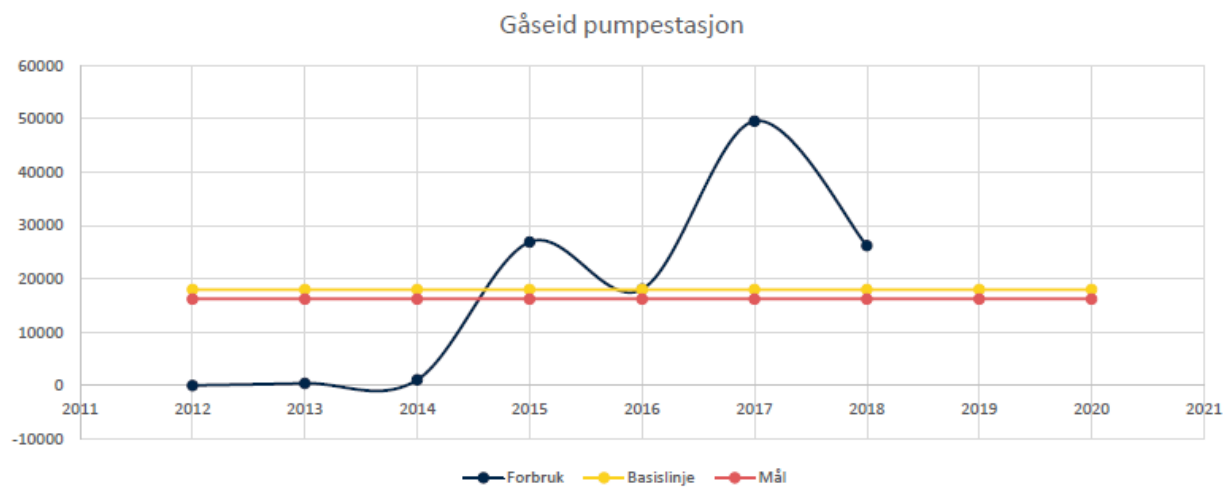
Energiledelse, rammeverk – NS-EN ISO 50001:2011

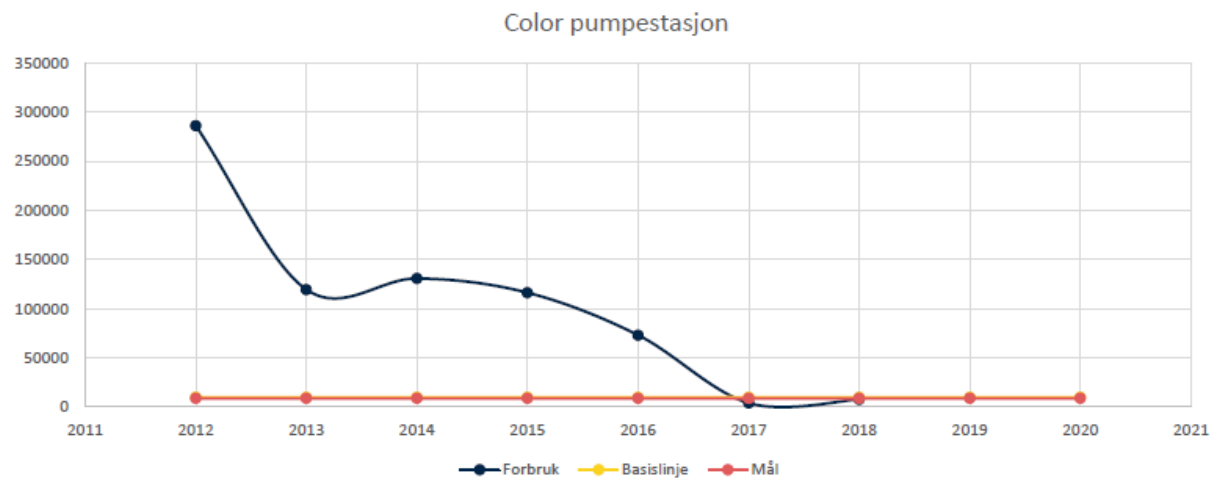
Strømforbruk forbrenningsanlegget

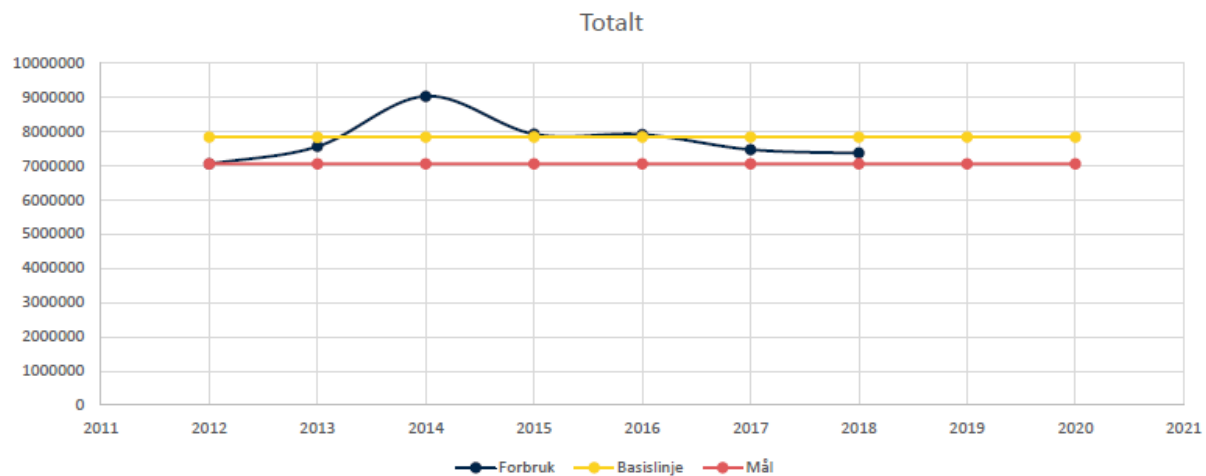
Gåseid pumpestasjon

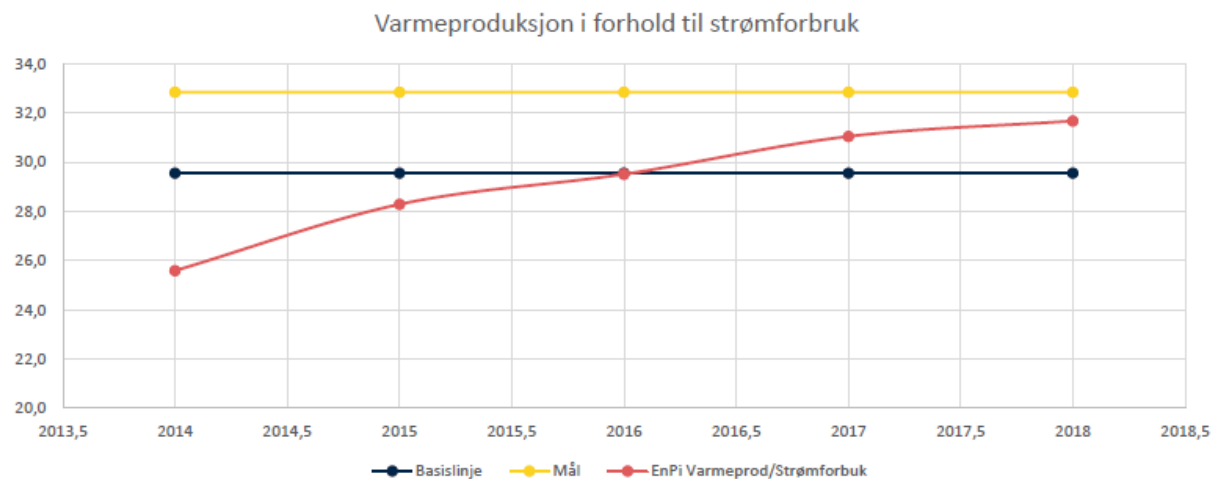
Color Pumpestasjon

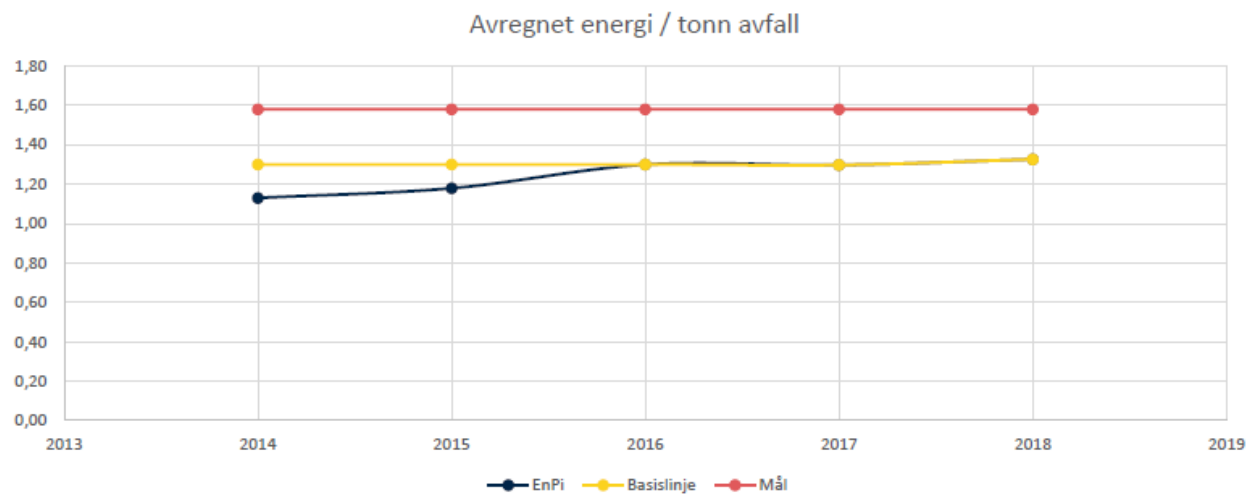
Totalt strømforbruk for å drive anlegget

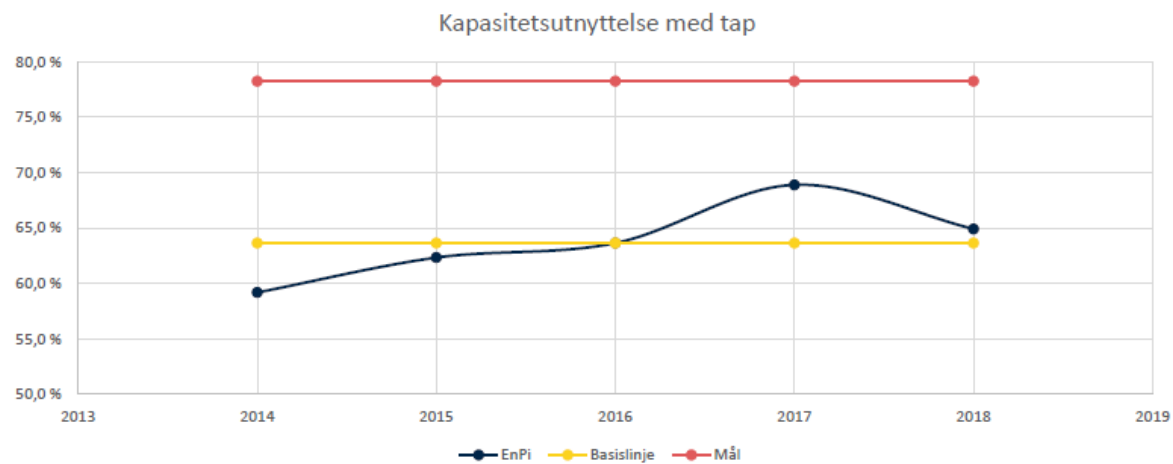
Varmeproduksjon i forhold til strømforbruk

Avregnet energi vs tonn avfall

Kapasitetsutnyttelse med tap i nettet

Aktiviteter – effektivisering og optimalisering

- Fjernvarmeutbygging – nye kunder
- Redusere trykktap energigjenvinningsanlegg
  - Senke returtemperatur hos kunder
  - Nye vekslere ovn1
- Styring av akkumulatortank
- Nye pumper ovn1
  - Frekvensstyrt
- Trending røykgassvifte
- Kjøling
  - Sorbtiv og absorpssjonskjøling
- TINE – hettvann 95 gr C
- Flisfyring ved ovnsstart
- Utskifting til LED-lys på energigjenvinningsanlegg
- Målere på strømkurser

Erfaringer

- Bevisstgjøring av egen energiforbruk - positivt
  - Energiteknikere - drift
  - Samarbeid energiteknikere energiingeniører – optimalisering nett
  - Energiledelsegruppe
- Kontinuerlig fokus og oppfølging
  - Informasjon – fellesmøter, ledermøter og ukentlige driftsmøter
- Måling av energikomponenter –
  - mulig å styre effektivt nett
- Godt samarbeid med Norsk Energi –
  - gode innspill og konstruktiv dialog
  - kompetent aktør
  - Viktig med energiledelseforum
    - Internrevisjoner – hjelpe kvarandre
- Sikrer overholdelse av myndighetskrav
  - Tilsyn fra NVE, Arbeidstilsyn, DFDS, Fylkesmann
- Omdømme samfunn

TAFJORD – med energi for fremtiden

“De som hadde tro på fremskrittet, fikk rett,
bare det at utviklingen gikk så mye lenger
enn noen kunne tenke seg.”

Fra boka Tafjord Kraftselskap 1917 - 1967